

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΔΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΤΥΠΟΣ."

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΧΡΟΝΙΑ 12'

ΑΡΙΘ. 685 (ΦΥΛ. 21)

Σάββατο, 23 Μαΐου 1920



★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΣΜΟΙ

Ο κ. Γ. Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΣ, ο φιλοδοξήσιμος Μετρωτικός γλωσσασαμντορικός δόξας και συγγραφέων δεκά εκατοντάστηλα άρθρα την ημέραν περί γλώσσης και ιστορικωντων αυτης, δεν εχει άραγε καμμιαν άλλην εργασίαν; "Αν δέν άπατώμεθα, είναι καθηγητής του Πανεπιστημίου. Και έν τοιαύτη περιπτώσει πώς τό Ύπουργείον της Παιδείας επιτρέπει εις ένα υπάλμνον αυτόν να εμφανίζεται από μηνών ήδη καθημερινώς από των στηλιών των έφημεριδων και να επικροτή πράξεις και έργα κυβερνητικά; άπου ή εισαγωγή της νεοελληνικής γλώσσης εις τά Δημοτικά Σχολεία, έναντίον της όποίας τόσον άγριώς έξεστράτευσεν ο ύπ' αριθ. 2 Μιστριώτης της γλωσσασαμντορίας, είναι έργον της Κυβερνήσεως;

Εφημ. ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

Ο ΑΒΛΙΧΟΣ

Όλόκληρο τό τελευταίο φυλλάδιο του «Νουμά» είναι αφιερωμένο — πολύ δίκαια — στον Ληξουριώτη με γενναία σατυρική φλέβα ποιητήν Μικέλην "Αβλίχον. Τό έργο του "Αβλίχου δέν είναι πλατειά γνωστό περιμένεται να γνωσθή από τον επιστηθών του φίλον κ. Θρασύβουλον Μομφερράτον, στου όποιον τά χέρια βρισκονται τά αξιολογώτερα έργα του Κεφαλονίτη σατυρικού, που απέθανε στο νοσοκομείον του "Αργαστολιού τον Νοέμβριον του 1917 εις ηλικίαν 73 χρόνων. Όταν αυτό γίνη, τότε και τό ελληνικών «Κοινόν» θα μάθη πως καί τι ήταν και τι αξίζειν ο "Αβλίχος — ένας θεωρητικός αναρχικός, ένας ριζοσπάστης κοινωνιολόγος, διπλωματούχος του "Ελβετικού Πανεπιστημίου Βέρνης, και διδάσκαλος ποιητικός καί κοινωνικός των άπλοικώνΛηξουριωτών, που έμετακόμισαν στον ώμο τους τό λείψανό του από τό νοσοκομείο του "Αργαστολιού στο αγαπημένο του Ληξούρι και ύστερ' από τον ένταφιασμό του έψαλαν τό «Τραγούδι του μεροδουλιού» που τους είχε μάθει.

Από τη χρονολογία του θανάτου του φαίνεται πως απέθανε την εποχή της δυστυχίας της "Ελλάδος, που την αισθάνθηκε τόσο βαθεία και βαρεία και ή Κεφαλονιά, όθμα και αυτός της εποχής εκείνης. Περιττόν να αναφέρω πως ο "Αβλίχος ήταν «πατριώτης» αληθινά, πραγματικά, ώραία. Ο κ. Χαρ. "Αντωνάτος, μαζί με τόσα άλλα αξιόλογα που γράφει για τον Μικέλην "Αβλίχον, αναφέρει καί τ' ακόλουθα:

«Οπαδός πιστός των ιδεών του μεγάλου πολιτικού του Ληξουριού, του Γεωργαντάρα "Ιακωβάτου, που μόνο εμπόδιο στα όνειρα της Φιλής — όχι και τόσο άδικα — έβλεπε τη Ρωσία, την άρκούδα, με τους χαχόλους της, βρισκότανε σε διαρκή παροξυσμό από την άρχή του ευρωπαϊκού πολέμου, φανταζόμενος τον προσανατολισμόν μας με τό μέρος της "Αντάντ, ποδχε συνεργάτη τη Ρωσία, τέλεια καταστροφή στα ιδανικά μας. Καί γι' αυτό, διαφωνόντας με την πολιτική του Βενδέλιου, σατυρίζοντας την πολιτική του ιδεολο-

γία, έδειχνε της ιδιότης του ψυχής τους στοχασμούς.

(Σ. Ν. — Παραλείθουμε τους στίχους).

Αυτά είναι όλίγα από τά πολλά του Μικέλη "Αβλίχου και από μία μόνον μορφή της λυρικοσατυρικής του μουσής, που αξίζει πολύ να γίνη κριτήρια έξ άειδ του "Ελληνικού λαού.

Εφημ. ΕΝΩΣΙΣ

“ΠΛΑΤΙ” ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ,,

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Βγήκε στη σειρά των "Λογοτεχνικών εκδόσεων Ζηκάκη,, τό ρομάντζο του Διευθυντή του „Νουμά“ κ. Δ. Π. Ταγκόπουλου (με την εικόνα του συγγραφέα) και πουλιέται στα Γραφεία της "Εταιρείας „ΤΥΠΟΣ“ (όδός Σοφοκλέους 3) και στις επαρχίες στους ανταποκριτές της ίδιας "Εταιρείας, Λραχ. 3.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ

ΙΛΙΑΔΑ-ΚΟΥΦΙΑ ΚΑΡΥΔΙΑ

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 42.- ΔΡΧ. 6

ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ

του Ταγκόπουλου είναι έτοιμα και θα κυκλοφορήσουν ύστερ' από μία βδομάδα, τό άργότερο. Όσοι έχουν άγγελίες τους, παρακαλούμε να τις στείλουνε στα Γραφεία της "Εταιρείας "ΤΥΠΟΣ“ (όδός Σοφοκλέους, αριθ. 3).

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΤΑ ..

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΗΣ ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

ΔΡΑΧ. 4

ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ,, ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΒΡΑΝΑΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ & ΕΞΑΓΩΓΕΥΣ
ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Διεύθυνσις: GEORGE VRANAS

49-51-57, Greenwich St. & 16 Trinity Place
NEW YORK, City U. S. A.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 23 Μαΐου 1920

ΑΡΙΘ. 685

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ἀττική.
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ: Ὑπὲρ τῆς κινδυνευούσης γλώσσης.
Β. ΚΑΛΑΚΙΣΗΣ: Ἐνα γράμμα.
Κ. ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ: «Πλάι στὴν Ἀγάπη».
ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ: Τὸ μυστικὸ μου
ΝΙΚ. ΘΕΡΒΗΤΗΣ—Κ. ΚΑΡΘΙΟΣ: Ὁ Ἄδων Κι-
 χιώτης (συνέχεια).
Ο "ΝΟΥΜΑΣ": Φαινόμενα καὶ πράγματα.

Ι. ΡΗΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βγαίνοντας...
ΙΟΥΣΤΙΝΑ: Θάλασσα.
ΤΥΜΦΗΡΙΤΟΣ: Κυνηγώντας ὄνειρα.
Β. ΦΙΛΗΝΤΗΣ: Συναλοική.
ΡΙΖΟΣΠΕΚΤΙΚΟΣ: Ἡ μεταρρυθμισὴ καὶ τὸ νομο-
 σχέδιο.
Γ. ΑΓΓΑΡΗΣ: Βεατρίκη.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Ζένη φιλολογία.
 —Περιοδικά. — Χωρὶς γραμματόσημο.

ΔΥΡΙΚΑ

ΑΤΤΙΚΗ

Στὸν ποιητὴ Μ. ΜΑΔΑΚΑΣΗ

Μὲ λιγυμένη τὴν ψυχὴ, καλάμ πού τὸ δέρνει
 σκληρὴ νεροσυρμὴ,
 σὶτὸ κορφοβούνι ἐπάτησα, — μὰ ἐδῶ ἡ ψυχὴ μου παίρνει
 τῶν κεραυνῶν τὴ δύναμη, τοῦ πύκου τὴν ὀριή.

Πόση δροσιά! Τὸ φύλλωμα πυκνὸ σὰν τὶς ἀγνάδες
 τῆς νομισμένης γῆς,
 δροσιά σκορπίζει βαθύτερη κι ἀπ' τῆς ἀναδεντριάδες
 ὅταν ἐπάνω τους κλάει τὸ δάκρυ τῆς αἰγῆς.

Ἐλάτια, κέδροι κ' εὐωδιὲς παντοῦ περιχυμένα
 στὰ βράχια τοῦ δουνουῦ,
 τὴν ἡρεμία χαρίζουνε στὸν κουρασμένο ἐμένα
 καὶ τὴ γαλήνη φέρνουνε στὴν τρικυμία τοῦ νοῦ.

Τὰ κορφοβούνια γύρω μου, κορμιά πὸν λαχταρᾶνε
 τὸ ἐρωτικὸ φίλι,
 σὶτὸ κάθε βῆμα ὀρθύνονται στητὰ κι ἀνατηδᾶνε,
 λὲς κ' ἡ λαμπρόδα τ' οὐρανοῦ κοντὰ τῆς τὰ καλεῖ

Χρυσὴ γαλήνη μὲς στὸ φῶς! Τὸ πλάνο μεσημέρι
 μαυρῶν στὴν Ἀττικὴ,
 χαράζει ἕνα χαμόγελο σὰ ροδοχαρμῆρι
 κίβλα στὸ φῶς του ἀστράφτουνε, βουνά, οὐρανοὶ γίανι
 (καί.)

Γραμμὴ ἀπαλὴ κι ἀνύλαφρη στὸν ξάστερον αἰθέρα
 κοιτᾶω τὸν Ὑμηττό,
 κ' ἕνα μαγνάδι ἀσάλευτο τὴ θάλασσα πὸ πέρα
 πὸν ἀσῆμι λὲς κι ἀπλώνεται στὸν ἥλιο ἀναλωτό.

Ἄ! γέλιο οὐρανοδόρητο, στὴν ἀτυχή γαλήνη,
 τραγουδοῖ ἐσὸν περνᾶς,
 κι ἀνθολογοῦνε οἱ λογιανοὶ στὴ σκέψη μου ἴδιο κρῖνοι
 κι ἀπὸ κροντήρι διάφανο χαρὰ κ' ὕγεια κερνᾶς.

ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

“ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΣΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ,”

(ΚΩΜΩΔΙΑ... ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΒΑΟΜΑΔΑΣ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (βυθισμένος σὲ σκέψεις). — Ἀ-
 πελμοσιά... Τόσα χρόνια τὶ ἔκαμα; Τοῦ κάκου με-
 λέτες, κόποι, διδασκαλίαι; Κανεῖς δὲ μὲ λογαριάζει
 πιά... Τὶ σκληρὸ μαρτύριο! Ἡ παιδεία μεταρρυθ-
 μίζεται, τόση ρεκλάμα γίνεται γύρω σ' αὐτὸ τὸ ζήτη-
 μα, καὶ γὼ βλέπω τὸν ἑαυτὸ μου παραπεταμένο...
 (Κλαίει). Ἄχ, φοδερὴ σκιά τοῦ Μιστριώτη, πὼς μὲ
 κατάντησες! Ἐγὼ δὲ φταίω. Εὐὸ μὲ ταρασσόντες
 καὶ μοῦ ἐκλεβες τὴν ὑπογραφή μου γιὰ τοὺς Σεβα-
 στοπούλειους. Τώρα πῆρα συνήθιο πιά. Πάλι προ-
 χῆς μὲ καταφέρανε ὁ φωτεινὸς Σκιάς μὲ τὸν ἀψηφῶ
 φιλόσοφο Βαγγελίδη... (Πάση) Τοὺς εἶχα μαθη-
 τὲς καὶ τοὺς τρεῖς, Δημητρὸ, Ἀλέκο, Μανωλῆ. Τοὺς
 δίδαξα, τοὺς γαλούχησα, τοὺς φρόντισα, τοὺς ἔδωσα
 προσοχὴν κι ἀξία — καὶ μ' ἀπαρηθῆκανε. Γίνανε
 φανατικοὶ μαθητὲς τοῦ Ψυχάρη. (Τονὲ πιάνει ἡ κα-
 κὰ ὥρα τῶν ἐγωϊσμοῦ). Ἄν ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῆς
 γλωσσολογίας, τότες αὐτοὶ εἶναι ἄδαιο. Ἄν ἐγὼ εἶμαι
 Ἄρχὴ τῆς ἐπιστήμης, τότες αὐτοὶ εἶναι ἀναρχικοί.
 Τὸ λοιπὸν θεοφάνερο. Προσβάλλουνε τὴ θρησκεία καὶ
 τὴ νόμιμη τάξη. (Γελᾷ, καὶ τρέβει τὰ χέρια του ἀπὸ
 γαρά). Τὸ σκεδιὸ μου καταστρώθηκε. (Συγνεφιασμέ-
 νος). Ἄχ! ποῦναι ὁ Μιστριώτης, νὰ τονὲ βάλω ταμ-
 πούρι;...

(Μπαίνει ἡ πεθερὰ του).

ΠΕΘΕΡΑ. — Θὰ μοῦ διαβάσεις λοιπὸν τὰ σημε-
 ρινά σου τῆρορα γιὰ νὰ τοὺς διορθώσω τὴ γλώσσα;
 ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ. — Χαμένους ὄλες οἱ θεοφῆρες μου,
 χαμένους! Δὲν αἰσθάνεσαι τίποτα; δὲν ἀκούεις; δὲ μαν-
 τεῖεις;

ΠΕΘΕΡΑ. — Τὶ ἐπαδες πάλι; Θυμήθηκες τὴ σά-
 λωση τὴν ὑποταχτικὴ πὸν σοῦ βρήκε ὁ Ψυχάρης;
 ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (τραγικῶς). — Πάει ἡ ἐπιρροή
 καὶ ἡ δύναμή μου. Δὲ μὲ λογαριάζουνε πιά. Ἄδικα
 κατὰτροωσα δέκα στρέμματα φειντιῆς καὶ σικοφανί-
 ες στὸ «Ἐμπρός».

ΠΕΘΕΡΑ. — Μπα, παιδί μου, πὼς ἔγινε αὐτὸ;
 Ἐσὺ εἶσαι πονηρός. Πὼς ἔπαδες κ' ἔπεσες ὄξω;

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ.— Στόν άποίσιον τούτο τόπο, άρ-
χισανε τελευταία νά ξυγνούνε. Άρχισαν νά ριζώνου-
νε στις ψυχές ιδέες και πίστες... Τώρα τό βλέπω
καθαρά. Τή φοβερή δύναμη τού «Νουμά» πάντα τήν
παραγνώρισα. Ω! είμαι χαμένος. Πρέπει, χωρίς άλ-
λο, νά θρώ τρόπο γιά νά κιντυνέψει ή θρησκεία, ή
κοινωνία, ό εθνισμός, ή φυλή, ό Θεός, ή Έλλάς μου, η
τάξη, ή εθνική άνατροφή, ή γλώσσα, ή... ή... (Δέν
μπορεί νά σταματήσει. Βάνει τό καπέλλο του και
βγαίνει βιαστικά και μέ όρημη στό δρόμο).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Συνεδριάζουνε γιά νά σώσουνε τή θρησκεία,
τή φυλή, τή γλώσσα. Ο Φωκίος Πανάς, ό
Αγγελόπουλος, ό Κουλουμπάκης, ό Μαργαρί-
της Βαγγελίδης, ό Πατσουράκος, ό Βορρέας,
ό Γαρδικάς, ό Σκιάς, ό Φαραντάτος, ό Γιάν-
ναρος, ό Φιλαδέφειος, ό Γιολντάσης, ό Σαμ-
ψάκος, ό Στάης, ό Βλάχος, ό Μπουλαχάνης, ό
Καβαλιεράτος, ό Καβαφάκης, ό Καλοποθά-
κης, ό Γαλανός. Σέ μιá γωνιά πίσω πίσω χω-
μένος κι ό Χατζηδάκης.

ΠΑΝΑΣ. — Έλλάς, Έλλάς, ώραία, γλυκεία και
καμπούρητος μοι πατρίς, εις όσον χάος βαινεις; Κατέ-
στρεψαν τήν γαλακτώδη και ροδόχροιν γλωσσικήν
σου επιδερμίδα, οι νέοι Ηρόστρατοι. Απεμπόλησαν
τούς τιτάνας τής σκέψους και τής έλληνίδος φωνής,
περιεφρόνησαν τήν κραταιάν άξίαν των ήμετέρων
Έργων. Ολίμπιε Ζεϋ, δός μοι δεσμίδα κεραυνών
κατά των μητραλιών, και άσπίδα κατά τής ζορικής
των... Με εξόντωσαν, με έγελιοποίησαν, με...
(Λυσά)... δθεν άδιστάκτως φρονώ ότι ή πατρίς
των Ομήρων και των Πλατώνων καταρραχάττει.
Μαίνονται, μαίνονται αι αι αι... (Αφρίζει).

Τρέχει ό Δεσπότης και μέ τά ξόρκια τονέ συ-
νεφέρνει. Ο Σκιάς τονέ χαδεύει. Ο Χατζηδά-
κης γιά αιδέρα του δίνει «Εμπρός».

ΣΑΜΨΑΚΟΣ. — Αγαπητοσυνάδελφοι, ό έλλη-
κόλαος μās αναμένει ίνα τον λαμπροδιαφορέσωμεν.
Άκούτε τās μεγαλοφρονασκίας του. Έρχεται νά μās
ανεβάσει εις τον θρόνον τής δόξας. Όλοι μπουλουκι-
δόν τεδωμέν επί κεφαλής.

ΚΑΒΑΦΑΚΗΣ (Ψυσά φρέσκος άγέρας). — Η-
μεις, γεννήτορες Κόδρον και Σολώνων, άς αναλάβω-
μεν σιβαραίς χεροι, υπεράσπισιν ιερών και όσίων.
Άνδρες έσμέν και ή σωτηρία προσμειδιά επιχαί-
κος. Άθεοι δέ, μιλιαροί τε, άναρχικοί τε, μωλωπε-
σταί, συνονθύλευμά έστι άνόμων και άνελλήνων.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (χειροκροτεί κρηφά).

ΔΕΣΠΟΤΗΣ (φουσκώνει από ειχαρ στήση). —
Άχ, εκείνος ό Δελμούζος.

ΣΑΜΨΑΚΟΣ. — Όπου παπάς και Τσοϊτσος, ό-
που Δεσπότης και Δελμούζος.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ. — Εγώ όμως με τήν σεβαστήν
ομήγηριν συμφωνώ και διαφωνώ. Συμφωνώ πως και
μέ τό Υπουργείον, καθό φιλελεύθερος άρχισαίνης. Η
γλώσσα θέλει απλουστευσιν, δέον όμως νά μείνωμεν
πιστοί και εις τὰ προγονικά κελεύσματα. Δέν λέγω,
θεβαίως, όχι. Προοδεύομεν, άλλ' ή πρόδος αυτή δι-

αταράσσει τὰ πεπαλαιωμένο, κόπτει τήν παράδοσιν,
έν τούτοις εγώ είμαι υπέρ τής προόδου μετά συντη-
ρητικότητος, άλλ' ή συντηρητικότης βιάπτει, και ή
πρόδος έπισσης, και διά τούτο να μέν... άλλά δέ...
φυσικά... όσα ειπον έτεροι περί θρησκείας και
γλώσσης, δέν τὰ ειπον εγώ, άλλά δίδω προσοχήν εις
τήν κοινήν γνώμη, ήν όμως πρέπει νά σχηματίσω έ-
στω και μη ύπάρχουσαν, καθόσον άλλως τε ό πολίς
λαός όμιλεί τήν γλώσσαν των αιδουσών, και διά τού-
το ναί μέν... άλλά δέ... θεβαίως... άλλ' όμως
(δέν μπορεί νά σταματήσει). Έν τούτοις με έννοή-
σατε καλώς. Αύτή είναι ή γνώμη μου ή ασφαλής και
καθαρά...

ΟΙ ΛΑΛΟΙ. — Νά μιλήσεις στό λαό ό ίδιος.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ. (Κουτάζει τριγύρο. Η πεθερά
του λέπει. Τά χάνει).

ΚΑΒΑΦΑΚΗΣ. — Αναλαμθάνω εγώ. Έν έλλει-
ψει επιχειρημάτων, θέτω εις ένεργείαν τήν ρητορικήν
μου.

Βγαίνουνε όλοι στό μπαλκόνι. Ο λαός φωνά-
ζει δυνατά.

— Κάτου, κάτω.

ΚΑΒΑΦΑΚΗΣ (κρατώντας στα χέρια, κλειστό,
τό Λεξικό του Λαρούς, άχώριστο σύντροφο). — Η-
σύχει λαέ. Οι κίνδυνοι τής γλωσσικής καταστροφής,
ήν διέτρεξες, παρήλθον, χάριτι θεία. Άνδρες σθενα-
ροί άνέλαβον τήν άποδοκιμασίαν των άναρχικών, δο-
σιαλιστών, άθέων, μιλιαρών και φυτοφάγων, όίτι-
νες ζητούσιν οι άθλιοι, νά γράφομεν ούτως, ώστε νά
έννοσώμεθα.

ΠΕΤΣΟΠΟΥΛΟΣ (άπό κάτω). — Τίνος τά λές
ούτά;

ΣΚΙΑΣ. — Ες τον λαόν, κύριε...

ΛΑΟΣ (μέ θόρυβο). — Σās γνωρίσαμε, σās γνω-
ρίσαμε. Φτάνει πιά. Άρχετá μās κοροχδέψατε. Φρον-
τίσετε γιά τό λαό, μόνο γιά νά τονέ πηξέτε, νά μη τον
άφροστε νάνοίξει τὰ μάτια του, νά πάρει πνοή κι ά-
νάσα.

ΦΩΝΕΣ ΠΟΛΛΕΣ. — Κάτου μανταρίνοι...

ΣΑΜΨΑΚΟΣ (τρομαγμένος). — Τί βαράτε, ρε
παδιά; Γιά όνομα τού Θεού! Μήν κάνετε άστεία.
Όχι, λεμονόκουπτες. Έμεις ζητάμε τή σωτηρία σας.
Βρέ, γιά σταθήτε. Άκου πού σās λέω... (Άπελά-
ζεται). Βοήθεια, βοήθεια...

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (τρέχει και πηδά κρυφά από τό
παράθυρο).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ο Χατζηδάκης, κουτσαίνοντας, σκουισμένος,
συντριμένος, φτάνει σπίτι του.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ. — Δέ μένει τίποτ' άλλο, παρά
ν' αποχειριστώ. Αποτυχία. Τά σχέδιά μου, σκόνη
Η σοφιστεία μου και ή πολιτική μου με καταστρέψα-
νε. (Τρέμει δόλοβος. Τονέ πάνει ό ίδιος φόβος,
σάν τότε πού ό Ψυχάρης τού ζήτησε μονομαχία κι
αύτός από τήν τρομάρα του κρόφτηρε)

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Φίλε κ. Ταγκόπουλε,

Σου στέλνω τη μετάφρασή μου των Στροφών του Μωρεάς και εποφελούμαι την πρόστασή να σε συγχαρώ για το όραό σου ρομάντου «Πλάϊ στην Αγάπη».

Το πήρα να του κόψω τα φύλλα ένα θράδι στο καρβύτι μου πεσμένο, και να το διαβάσω με ανάπαυση και ήσυχία, όπως θα μπορούσα, και το άφησα μόνο αφού το τελίωσα. Στάνια μ' ενόχλησε λιγότερο ο τρόπος της νεοελληνικής αφήγησης, ή καλύτερα, σπάνια απόλαψη ιστόρημα με τόση χάρη και με τόση απλότητα να ξεδιπλώνεται. Κανένα άγκυθα φιλολογογίας, που δεν το δέχεται το συνηθισμένο μάτι και το διώγει ή καλή διάθεση. Έξω από ελάχιστους τύπους, σκληρόφωνους, για μένα, όλα αρμονισμένα εξαιρετα. Αίσθημα ήρεμο, πόνος εύγενής. Και το σπουδαιότερο: καμιά εφεύρεση εύκολη, ή επίσημη μεταφυσική και δήθεν φιλοσοφική. Σου αφήνω το χέρι συγχαρητικό σε.

Δικός σου
Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

4. Ταγκόπουλου: ΠΛΑΪ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ

Μέσα στο άθλητικό σώμα του ο κ. Ταγκόπουλος κρύβει μια ψυχή ανήσυχη, ψυχή πολεμιστή. Άνθρωπος γεννημένος για τον αγώνα, δεν μπορεί να ξεχάσει τον εαυτό του ούτε τη στιγμή που αποφασίζει να ζητάει τα όπλα και να ξεκουραστεί. Το τελευταίο του ρομάντο «Πλάϊ στην Αγάπη», που πλουτίζει σήμερα τη μαζική σειρά των έργων του, φαίνεται πως είχε το σκοπό να δώσει στο συγγραφέα του την ευκαιρία να συγκεντρωθεί στον εαυτό του, ύστερα από τους κόπους ενός πολύχρονου αγώνα, να συμμαζέψει τις θύμους της περιπετειώδους ζωής του. Ως η στιγμή που το δημιουργικό του δαιμόνιο θα τον σπρώξει πάλι στη μάχη, όπως πέρασε όλη του τη ζωή. Γιατί, ανεξάντητος ο κ. Ταγκ. βλέπουμε να μας αναγγέλλει καινούρια δράματα κοινωνικά, που δείχνουν πως ο παλιός πολεμιστής των «Άλυσίδων» και του «Στην Οξότοπι» διατηρεί πάντα όλο το πολεμικό του μένος.

Έτσι, και μέσα στο ξεκουράσμα του ο κ. Ταγκ. δεν ξεχνάει τον πολεμιστή, και με το καινούριο του ρομάντο έρχεται να μας τονίσει την πεποίθησή του, πως ο άνθρωπος μόνο μέσα στην απόλογη ατμόσφαιρα του γάμου θα μπορεί να βρει την αληθινή του ευτυχία, αφού ο άλλος, ο νομικός και θεοσηκευτικός γάμος, με τους περιορισμούς που δημιουργεί, δεν κάνει άλλο, παρά να σκοτώνει τον αληθινό έρωτα.

Ο Παύλος Κατραμάς, διηγήτορας και ποιητής, είναι ένας περίεργος τύπος ανθρώπου με πλατειά κοινωνικά ιδανικά, που μια φυσική του μικροφυχία δεν τον αφήνει ποτέ να τα καταπιαστεί. Αιψάει η ψυχή του για έρωτα, να είναι και δειλός πάντα μπρος στις γυναίκες, όνειροπόλος και φαντασιολόγος, που παίρνει τη ζωή για παιχνίδι, όπως όλοι οι άνθρωποι του είδους του και της εποχής του. Ένας τέτοιος άνθρωπος δεν είναι βέβαια προωρισμένος για τους μεγάλους κοινωνικούς αγώνες που διενεργούνται και που

απομένουν μόνο άπλοϊ πόθοι μέσα στην ψυχή του. Ο Παύλος Κατραμάς, που διψούσε από μικρό παιδί τον έρωτα, βρήκε επιτέλους ένα λιμάνι ναράζει, στην αγκαλιά της Άλκης, της κόρης ενός απόστρατου αξιωματικού της Χωροφυλακής, που την παίρνει επιτέλους και δίχως πολλές διαδικασίες γυναίκα του. Από τη στιγμή αυτή ο Παύλος μπαίνει στην οικογενειακή ζωή. Είναι η ζωή της Ρωμαϊκής οικογένειας. Γκρίνια από το πρωί ως το βράδι, και μικρολογίες, που στο τέλος καταναίει να μη χωνεύει ο ένας τον άλλον.

Ο κ. Ταγκ. βρίσκει πως σ' αυτό φταίει ο γάμος, που με την εξασφάλιση που δημιουργεί, κηλουργεί την αυθαιρεσία και τον εγωισμό και στα δυο μέρη. Άν είναι ευτελός ο άντρας κ' η γυναίκα, θα σεβότανε, θαγατούσε περισσότερο ο ένας τον άλλο. Αυτό είναι η πεποίθησή του κ. Ταγκ. Μπορεί να έχει και δικό: ούτε μπορεί να ρηθθεί κανείς πως η θεωρία του ευτελούς γάμου δεν παρουσιάζει πολλά πλεονεκτήματα. Μα πριν καταδικάσουμε το θεσμό του νομικού γάμου, θα πρέπει να ρηξομενιά μια ματιά μέσα στο Ρωμαϊκό σπίτι. Τότε θα βλέπαμε πως τις περισσότερες φορές, η κυριότερη άφορη της γκρίνιας, που κάνει τη ζωή ανυπόφορη μέσα στο Ρωμαϊκό σπίτι, δεν είναι οι περιορισμοί του γάμου, που δεν αφήνουν το λουλούδι του έρωτα να ανθίσει ευτελώς, παρά απλούστατα μια τρομερή έλλειψη πολιτισμού, που βαρύνει γενικά τη φυλή μας. Γιατί η γκρίνια μέσα στο Ρωμαϊκό σπίτι δεν είναι το αποτέλεσμα μιας ιδεολογικής σύγκρουσης χαρακτήρων, ούτε τις ρίζες της βαθαίνει στην ψυχή μας, σαν αυτές που μας δείχνει συνταραχτικά το θέατρο του Ίψεν. Γιατί στη ζωή τη δική μας δεν υπάρχουν ακόμα προβλήματα, ούτε ιδέες συνειδητές, που να οδηγούν σε σύγκρουση και να διαταράζουν το οικογενειακό οικοδόμημα. Άπλοστα μας λείπει η ανατροφή, ή συναίσθηση πως έχουμε άμοιβαίες υποχρεώσεις και πως δεν ένοθηκαμε για να καταδυναστεύουμε ο ένας τον άλλον με τις ιδιοτροπίες μας.

Κ' έπειτα, για ποιόν έρωτα μας μιλάει ο κ. Ταγκ.; Αυτό που ονομάζουμε έμεις οι Ρωμαίοι έρωτα, δεν είναι τις περισσότερες φορές άλλο παρά μια παρεξήγηση, μια παροδική κατάσταση που με λίγη θέληση θα μπορούσε να περάσει και να απαλλαχτούμε για πάντα από τα νοσηρά της αποτελέσματα. Κατάστασή που πολύ νευρική παρά ψυχική, που πολλές φορές θα μπορούσε και να θεραπευτεί με λίγες ψυχολογικές ή και με λίγες ξυλές. Ίσως κάποτε να πρόκειται και για απλή ορελάμα - γιατί τέλος πάντων πρέπει βέβαια να υπάροξουμε και έρωταμένοι στη ζωή μας - ή και για ένα άπονενο η μένυ δ ι α θ η μ α για να δείξουμε στην κοινωνία και στους φίλους πως είμαστε άξιοι και για ήρωισμούς. Γιατί, για τον άμορφωτο Ρωμαίο ήρωισμός και κατώροδομα είναι, που πρέπει να το διατυμπανίσει, το ότι κατάφερε να γαμηθεί από μια γυναίκα, κι ακόμα μεγαλύτερο να την παντρευτεί. Αυτό είναι η αληθινή ψυχολογία του μέσου όρου στο ζήτημα του έρωτα για τον τόπο μας. Πάνω όμως σε τέτοια ψυχολογία, αδύνατο να θεμελιωθεί οικογενειακή ζωή, κ' η γκρίνια θάρθει σίγουρα σε λίγην καιρό να καταστρέψει την ευτυχία των πρώτων ημερών.

Έτσι κι ο Παύλος, αφού αποχτήσει και δυο κορ-

σια με την Άλκιη, ἀηδισμένος, εξαντλημένος από τις καθημερινές σκηνές του σπιτιού. βρίσκει καταφύγιο στο σπίτι ενός φίλου του που ζει λύτερα με μία γυναίκα. Αυτό το σπίτι είναι μία ἀληθινή βρομική φωλιά. Εκεί συλλάβει, εκεί περνάει τις ώρες του ο Παῦλος, εκεί οὐα τελευταία μεταφέρει και τη γυναίκα του να κατοικήσουνε κ' οι ίδιοι με τα παιδιά τους, διότι στο έρωταμένο ζευγάρι, που δὲ γνώρισε ποτέ τους περιορισμούς της στενής, επίσημης οικογενειακής ζωής, και γι αυτό μπόρεσε να διατηρήσει και τον έρωτά του. Είναι τώρα η εποχή, που ο Παῦλος είναι πια γνωστός στο πανελλήνιο για ποιητής καλός, κ' ένα κορίτσι από την Πόλη, ἀγνωστό του, του φανεώνει το φιλολογικό του θαυμασμό με μία σειρά γραμμата γεμάτα αίσθημα. Στην κουρασμένη ψυχή του Παύλου τα λόγια του ἀγνωστου κοριτσιού σταλάζουνε σα μία δροσιά. Και σιγά σιγά γίνεται το θαύμα, ο θαυμασμός του ἀγνωστου κοριτσιού να μεταληθεί σε έρωτα. Ο Παῦλος στα γεροντάματα ξαναβρίσκει το έρωτα με μ' ένα κορίτσι που ποτέ του δὲν τόχει ιδεί, που το γνώρισε μόνο από τα γραμμата που του στείλε. Είναι μία εὐτυχισμένη περίοδο της ζωής του. Ρουφάει το μέλι της αγάπης δίχως τις πίκρες της, ως τη μέρα που η καρδιά του, κουρασμένη πια γιατί πολύ πόνεσε και πολύ δούλεψε, σταματάει ἀξαφνα να δουλεύει, σαν ένα ρολόι. Είναι η μέρα που ὅλοι στο σπίτι με χαρά ετοιμάζονται να κατεβούνε στον Περαία για να υποδεχτούνε την ἀγνωστη φίλη που φτάνει από την Πόλη. Έτσι ο Παῦλος Κατομάς, που πέρασε ὅλη του τη ζωή ὄχι μέσα στην αγάπη πικρά πλάι στην αγάπη, ζητώντας πάντα, δίχως ποτέ να τον γκεναι το γλυκό αυτόν καρπό, πεθαίνει στη στιγμή της μεγαλύτερης εὐτυχίας του, σα να τον σκοτώνει η λάμψη της μεγάλης αγάπης που φτάνει από μακριά, τριγυρισμένος από ὅλους τους δικούς του, με τον μικρό καμιο πῶς δὲν ἀπόλαψε ποτέ την ἀληθινή αγάπη.

Ο κ. Ταγκ. είναι γνωστός για πολεμιστής ἀγριος, που δὲν έχει ἔλεος για τους ἀντικαλούς του. Υπάρχει ὡστόσο κ' ένας ἄλλος Ταγκόπουλος, ἀγνωστος στον κολόν κόσμο. Ένας τρυφερός, αίσθηματικός ἀνδρας, που έχει καρδιά μικρού παιδιού. Μία τρυφερή αίσθηματική ψυχή γέννησε και το ἔργο αυτό, που ἀν από την έποψη της ἀνώτερης τέχνης μπορεί να δώσει κάποια στους αίσθητους κριτές να σταδομουτισουν. παραμένει ένα ἔργο με θέση, ὅπως ὅλα τα ἔργα του Ταγκ. πλημμυρισμένο από αίσθημα. Το ἔργο του είναι ένα ἔργο ἀπλής τέχνης, δίχως πλοκή, που ξετυλίγεται με ἀπλές, γενικές γραμμές, μ' ένα φυσικό, ἀπέρητο τρόπο, δίχως τα πολλά και βαριά τεχνικά ἔφευρηματά, που καιμιά φορά είναι και σημάδια ἀπλής ἀδυναμίας στην τέχνη. Ο κ. Ταγκ. προσέμισε στο ἔργο αυτό να σταθεί πῶς πολύ ἀληθινός πικρὸς τεχνικός. Γι αυτό ἀντι να καθήσει να βασανιστεί με το πολύ τεχνικό φλοδοῦλεμα της φράσης η της μορφής, προσέμισε να μᾶς ἀνοίξει την καρδιά του και νᾶρίσει να ξεχειλίσει από μέσα το αίσθημα που την πλημμυρούσε.

Το κακό, που ο κ. Ταγκ., κατενδοσιασμένος με τη θεωρία του λύτερου γάμου, μᾶς παρουσιάζεται ἀβθαίος και δὲν ἀποφασίζει οδοιαστικά να μᾶς ἀποδείξει το θέμα του. Γιατί τάχα ο Παῦλος θα ζούσε καλύτερα με τη γυναίκα του, ἀν δὲν εἶτανε δεμένος μαζί της; "Ας είναι. Ο κ. Ταγκ. με το διαπερασ-

κό του μάτι, με την πολεμική του ψυχή, εἶδε πῶς ο θεσμός του επίσημου γάμου μπορεί να είναι πολλές φορές κ' ένα πρόσκομμα στην ἀληθινή εὐτυχία μας. Το καλύτερο θα εἶτανε να ζει ο ἀνδρας ὅπως του πέφτει πῶς βολετό με τη γυναίκα της λύτερης ἔκλογής του. Ὅπως κ' ἀν είναι, τέτοιες μεταβολές, ὅπως η κατάργηση του επίσημου γάμου, προφροδέτουμε μία ριζική κοινωνική μεταβολή. Η χροικαπία της σημερινής οικογενειακής ζωής την ἀφορμή της δὲν την έχει τόσο στο θεσμό του γάμου, ὅσο σε ὅλη την κακή σύνδεση της κοινωνίας. Οι βάσεις οι κοινωνικές είναι κείνες που κάνουνε σήμερα κάθε εὐγενικό φυτό της ζωής να μαραίνεται και να πεθαίνει από ἀσφυξία η ἀτροφία. Κ' είναι περίεργο πῶς ο Παῦλος, που τόσο βαθειά δοκιμάστηκε στη ζωή του, δὲ βγαίνει οὔτε μᾶς φροά να διαμυρωτηρῆ και να κηρύξει κείνο που τόσο βαθειά νιώθει μέσα του, δηλαδή την ἀνάγκη της κοινωνικής ἐπανάστασης που θα ἐξυγιάνει την οικογενειακή κ' ὀλοκληρωτική ὄλη μας τη ζωή. Γιατί στο βάθος ο Παῦλος που ἀνεχεται με μία φιλοσοφική ἀπάθεια να έχει η γυναίκα του ἔρωταμένο κ' η κόρη του να συζεί λύτερα με το νέο της λύτερης ἔκλογής της, είναι ένας ἐπαναστάτης. Ὅμως ὄχι ένας συνειδητός, θετικός, παρὰ ένας αίσθηματὸλόγος ἐπαναστάτης, που φορτώνεται εὐαγγελικά ο ἴδιος το βάρος της θεωρίας του σαν κάθε ἀληθινά τίμιος ἀνδρας, βρισκοντας πῶς ἀνηθικότητα είναι ὄχι να ἀνεχτείς και να συαπῆσεις, παρὰ να θελήσεις να ἀφαιρέσεις από τον ἄλλο κείνο που ἐσὺ βρισκεις ἡδὲκ για τον ἑαυτό σου. Ένας ἀψηλός, πρωτότυπος ἀλτροισμός, που πρέπει να έχει κανείς την ἀπλή αίσθηματική ψυχή του Παύλου για να μπορέσει να τον ἔχμησει ὅπως του πρέπει, δίχως να ξεπέσει σε μικρολογική δικανική ἐνστασιολογία.

Έτσι ο κ. Ταγκ. ἐξακολουθεῖ ἀκούρατος, με ὅλα τα ὄπλα της πλούσιας ποιητικής και πολεμικής ιδιοσυγκρασίας του να ἀναζητάει τις κρυφές πληγές της κοινωνίας και να τις κληροιάζει. Η ἀγνή τούδεσή του κερδίζει ὅλη τη συγκατάθεσή μας και τη συμπάθειά μας. ἔτσι κ' ἀν ἄλλες φροές σήχεται μέσα στη μάχη πῶς πολύ με την ὄρη του πολεμιστή, παρὰ με τη λεπτόλογη μεθοδικότητα του σοφού ἐπιστήμονα. Ἀπὸ τα ἔργα της ρουίνας η της νεκρής μίμησης η της ἀναγονισιαστικής αίσθηματὸλογίας, πάντα θα στέκονται σὲβαστότερα στη συνείδησή μας τα ἔργα το ἐμπνευσμένου ἀπὸ ένα ἀγνό κοινωνικό ἰδανικό.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΜΟΥ

"Ανοιξε, μου εἶπαν, την καρδιά σου, κοπελιά, τώρα που γύρω ξεφαντώνουν τα λουλούδια, κ' ἀπὸ τα βάθια της, γλυκά, σιγαλινά, ἴδρα που ἀπλώνεται τριγύρω σκοτεινιά, ἄσε ν' ἀκούσουμε τ' ἀνείπωτα τραγούδια... Κ' εἶταν Μαρτιάτικη μυριάμαγη νυχτιά, κ' ἀπλωναν γύρω μας μεδήσι τα λουλούδια. Κ' εἶπα: Δὲν ἔχω ἐγὼ κρυμμένη την καρδιά, κ' οὔτε γεμάτη δροσοστάλαχτα λουλούδια, μᾶς οὐα γεμάτα σκοτάδια της βαθιά, μιανῆς ψυχούλας κρυφοκλεινω τη θεωρία, που ἴδρα βρισκεται μαζί με τᾶγγελοῦδια... Κ' εἶταν Μαρτιάτικη μυριάμαγη νυχτιά, κ' ἀπλωναν γύρω μας μεδήσι τα λουλούδια.

Λάρισα

ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχτικοί συντάκτες: Κ. ΚΑΡΒΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ",

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

• ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ •

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	δρ. 20	το χρόνο.
	> 10	το εξάμηνο.
	> 5	το τρίμηνο.
ΓΙΑ ΤΗΝ Αγγλία και Αίγυπτο	£ 1	το χρόνο
	£ 0,10	το εξάμηνο
	\$ 5	το χρόνο
	\$ 3	το εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΚΡΙΝΟ που είχαμε χρέος εμείς να παρατηρήσου-
με στην καινούρια εκστρατεία που διοργανώου-
νε πάλι οι καθαρευουσιάνοι με το διαβόητο Χατζηδά-
κι επί κεφαλής, τον αξιο διάδοχο και συνεχιστή του
Μιστριώτη, δεν είναι ούτε η στενοκεφαλιά τους, ου-
τε η κακή τους πίστη. Επιτέλους, οι άνθρωποι τέ-
τοιοι γεννηθήκανε κι ούτε είναι λογικό να ζητάμε ν'
αλλάξουνε μυαλά και ψυχή τώρα στα γεράματα. Ήμ-
πορούσαμε να τους αφήσουμε να ξαναμασσώνε τα χι-
λιοειπωμένα επιχειρήματά τους για τον αιώνιο κίν-
τυνο της θρησκείας και της γλώσσας — αυτοί οι α-
ληθινοί άσσοι κι άφλωσσοι — και να κοιτάζουμε ε-
μείς πώς να φωτίσουμε το λαό και να τον τραβήξουμε
μέ το μέρος μας. Όταν ο λαός μετ' ήμών, ούδεις καθ'
ήμών. Εμείς τ' είπαμε χίλιες φορές. Είναι μάταιο
να αποτεινεται κανείς στην άστυκή τάξη και να της
ζητάει να απαρηγεί τη μυχή που είναι το φυσικό
παιδί της καθαρεύουσας. Οι άσσοι, από φυσικό τους,
δεν μπορούνε να είναι τίποτες άλλο παρά μυχτοί, ά-
φου την καθαρεύουσα δεν τους αφήνουνε καιρό οι
ξένες γλώσσες να την μάθουνε, κ' επιτέλους θέλου-
νε κ' έναν τρόπο για να ξεχωρίζουνε από τον όχλο.
Ο άστιμος είναι στο βάθος ένας συνδιασμός που
οι άσσοι είναι φυσικό περισσότερο να συμπαιδούνε
τους συνδιασμούς του Χατζηδάκη αντίκρου στην άγνη
δημοτική, που τους πέφτει στα μάτια σαν κάτι ολό-
τελα επαναστατικό και φυσικά τους τρομάζει σαν κά-
θε τί κόκκινο, απόλυτο. Μας μένει ο λαός. Αυτόν πρέ-
πει να προσηλυτίσουμε, βάλλοντας σε ενέργεια όλα τα
μέσα μιας οργανωμένης, συστηματικής προπαγάν-
τας, δίνοντάς του να νιώσει ποιο είναι το ζήτημα και
πώς κρύβεται ο αληθινός κίντυνος. Η επιστήμη έφθ-
πε να κατεβεί στο λαό για να τον φωτίσει. Τότε ου-
τε από το στρατιωτικό νόμο θα είχαμε ανάγκη, ούτε
οι διάφοροι Χατζηδάκηδες θα μπορούσανε να φλυα-
ρούνε και να συναμοτούνε, γιατί θα είχανε το φόβο

να βρεθούνε αντιμετώποι στις μαγκούρες και στα
ραμπάδξυλα των ανθρώπων του λαού. Τρία χρόνια
κάτω από την καταναγκαστική σιωπή του στρατιωτι-
κού νόμου, η εργασία φωτισμού του λαού μπορούσε
να γίνει, και τάρησαμε να πρόσουνε σχεδόν ολότελα
άχρησιμοποίητα. Σε τόσο διάστημα ο Λένιν μπόρεσε
να αναδιοργανώσει έναν καινούριο κόσμο. Βέβαια.
Οι επαναστάσεις πρέπει, για να επιβληθούνε, να γί-
νουνται με το ρόπαλο του επαναστάτη, όχι με την ά-
γιαστότητα του παμπόνηρου συνδιαστή, που έχει την
ΐδια ψυχή είτε για καθαρευουσιάνος παρουσιάζεται,
είτε για δημοτικιστής κοροσούεται.

ΚΑΙ... Τορκομεμάδας λοιπόν ο Χατζηδάκης. Τον
καινούριο αυτόνε χαρακτηρισμό τονέ χρωστάει
στον κ. 'Αλέξ. Πάλλη, και του στέκεται περιφάνια.
σαν καλοκοιμένο και καλοσραμένο κοστούμι. Μιά κ'
ανάκλιση και τη θρησκεία στην τελευταία συκοφαν-
τική του επίθεση κατά της Δημοτικής και ζήτησε να
δημιουργήσει μ' αυτό το ανάκλιμα Μιστριώτικες
τασαχές και Μεσαιωνικούς διωγμούς, κατάχτησε τον
τίτλο του μεγάλου Ίεροεξεταστή. Με γειά τον, και
σ' ανώτερα.

ΑΚΟΥΣΑΜΕ πώς ένας ανώτατος κ' εργατικώτα-
τος υπάλληλος κάποιου Ύπουργείου, χολώθηκε
για το «Φαινόμενο» του περασμένου φύλλου μας, πώς
ένας δηλ. δικός μας έφυγε από τη δημόσια υπηρεσία
... κατάρρομαγμένος και με το συμπέρασμα πώς η
φαιλοκρατία κ' η υπαλληλική καμαρίλα είναι δυο
παμμέγιστο θεριά κτλ. Και είπε ο ανώτατος κ' εργα-
τικώτατος υπάλληλος πώς η σημερινή υπαλληλική κα-
μαρίλα δεν ανέχεται τους κηφήνες. Πολύ σωστά. Κα-
νει όμως κάτι άλλο: Δεν τους ανέχεται, αλλά εφημ-
ουργεί κηφήνες τους υπαλλήλους εκείνους που έχουν
μάτια να βλέπουν και γλώσσα η πέννα να λέει
όσα βλέπουν. Άλιμονο μάλιστα σε κείνον τον κατώ-
τερο υπάλληλο που έχει το ταλέντο να έπιγραμ-
ματίξει όσα βλέπει. Λογούχαρη, όπως την έπα-
θε ο περιφάνιος δικός μας που είχε την ανοησία να
πει πως «οι υπάλληλοι του δεινά ύπουργείου υπεργο-
πούν και οι πρόσφυγες υπερπεινούν». Κατορθώνει κά-
τι άλλο ακόμα η σημερινή υπαλληλική καμαρίλα:
Δεν ανέχεται τους κηφήνες αλλά τους κάμνει. Τημ-
ματόσχε. Ο «δικός» μας ετοιμάζει τώρα την «ΑΠΟ-
ΛΟΓΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΦΗΝΟΣ», ανάγνωσμα διασκεδα-
στικότατο.

ΒΓΑΙΝΟΝΤΑΣ...

Βγαίνοντας απ' τη σκοτεινή δοιλιά ποι' τονέ πηγαί-
κ' ένα δομάκι παίρνοντας — άγάτη μου, ξανόγει.
'Ο νός τάπλο σπιτάκι τον, κ' η θύρα, άχ!! να άνοιχτήνη
Κι άπλώνει τα χεράκια της — μυροή μου άγαπημένη.

Μιά γυναίκουλα κ' ένα της χάδι καθώς του βάνει
Του παίρνει από το μέτωπο τ, άκάνθινο στεφάνι.
Κιάκούοντας το παιδάκι του γλυκά να λέει, πατέρα,
Ξεχνάει τις πίκρες που άπονα τονέ ποτίζει η μέρα.

Ήπειρωτές δημοδιδάσκαλοι μπορούν να πιστεύουν πιά μέρα στην οικονομική τους καλύτερηση.

Δεν μπορούμε να καταλάβουμε πώς ο κ. Μ. Γ. μίλησε για «έλικη εξασφάλιση των δασκάλων». Μόνο για χοροδία μπορεί να ειπωθεί αυτό. Τη στιγμή που ο κατώτατος σπαθοφόρος σκοτώνει για πεντακοσίαικα, πώς βλέπουμε την «έλικη εξασφάλιση» του φακί-οικου κλάδου με τις άρχικες 240...

Πρέπει να μπει καλά στο μυαλό των άρμοδιων πώς ίσαμε να υπάρχουν όχι δυό, μα είκοσιδυό μέτρα και σταθιά για τους υπαλλήλους, να μην περιμένουν πρωτοβουλία απ' αυτούς σε καμιά ύλη. Κι αν βλέπουμε τότε πότε καμιά εξαίρεση του κανόνα, αυτή θα μένει πάντα εξαίρεση.

Οι άνωτεροι έπίπτες μπορεί να δείχνουν όση δρα-ση θέλουν, μα οι κατώτεροι, οι δημοδιδάσκαλοι, θα βάλουν σε πράξη τις θεωρίες τους. Κι αφού οι δεύτεροι πεινούν και δεν έχουν να διαθέσουν καμιά δεκά-

ρα το χρόνο για τη συμπλήρωση της μόρφωσής τους, τί να σου κάμουν;

Άνωτερος έπίπτης άλλαξε επιστολές με δημοδιδά-σκαλο για τη μεταρρύθμιση, μα έμα όμως ο δεύτερος τόλμησε και του έγραψε, ότι πρώτο έργο των μεταρ-ρυθμιστών έπρεπε να είναι η οικονομική ανεξαρτη-σία των δασκάλων, για να μην τους άνησχει ό στό-μαχος όταν άσχολούνται με τη Δημοτική ή άνωτερος έπίπτης δεν έβγαλε πιά τσιμποδιά. Μα, άδερφέ, ντροπή είναι να το πούμε, πώς «εύχερο σακιά όρθά δέ στένεται»;

Κι αφού το νομοσχέδιο ήταν κοκκαλάκι, άς το κα-μαρδύνουν οι σοφοί οικονομολόγοι του Υπουργείου, που φρόνισαν με τόση τσιγκουνοπονηριά ώστε ό δη-μοδιδάσκαλος να μένει πάλι «δάσκαλος».

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ΒΕΑΤΡΙΚΗ,

Ο καθηγητής του «Όδείο Αθηνών» κ. Γ. Άγα-πητός μας έστειλε το κριτικό αυτό άρθρο για τη «Βεατρίκη» που έχτελάστηκε την περασμένη βδομά-δα στο Δημ. Θέατρο, Τό άρθρο του κ. Άγαπητού δό δημοσιεύουμε με μεγάλη μας εύχαρίστηση, άν και τό «Όδείο Αθηνών» συστηματικά ζεχνάει να προ-σκαλεί στις συναυλίες του κλπ. τό μόνο Έλληνικό περιοδικό που παρακολουθεί με τόσο ένδιαφέρο την καλλιτεχνική κίνηση του τόπου μας. Τό γράφουμε αυτό όχι για να παρατανεθούμε μα για να θυμή-σουμε στο «Όδείο Αθηνών» μιá χρυσοειδέστατη γκάφα του.

Η φλαμαντική, ή βουργονική για άλλους, παρά-δοση της Βεατρίκης, έδωσε άφορμή σε πολλούς συν-θέτες να γράφουν μουσική άπάνω σε ξεγα συγγρα-φένον και ποιητών έμπνευσμένα από τό ίδιο θέμα. Οι γνωστοί de Flers et de Caillavet, παρακολουθόντα τό σχετικό διήγημα του Καρόλου Νοτιέ, έδωσαν έ-να λιμπρέττο στον Μεσσαζέρι, ό όπως έγραψε τη μουσική, πρωτοπαυμένη στο θέατρο του Μόντε-Κάρλο. Ο Albert Wolff, συνθέτης και διευθυντής της όρχήστρας της Όπερα - Κομικ, μελοποίησε τη Βεατρίκη του Μαίτεργλιζ. Έστερα μάλιστα από ειδι-κή άδεια του ποιητή, Ο Humperdinck, γνωστός ως συνθέτης του Hansel et Gretel, άνέβασε στο περίφημο θέατρο Reinhardt του Βερολίνου μιá Βεατρίκη. Στα τελευταία, ό κ. Μητρόπουλος, πια-σμένος στα δέλητρα και τις τόσες ποιητικές όμορ-φίες της Βεατρίκης του Μαίτεργλιζ, έγραψε την ώ-ραία του σύνθεση που ακούσαμε την περασμένη βδο-μάδα στο Δημοτικό. Κατά πόσο τό θέμα μιáς ξένης παράδοσης είναι τό καταλληλότερο για Έλληνα συν-θέτη πρωτογράφοντα για θέατρο, θέμα έπεξεργασμέ-νο μάλιστα από ξένον ποιητή και μελοποιημένο σε ξένη γλώσσα δέ θα άξετάσουμε. Θα περιοριστούμε σε μιá σύντομη άνάλυση της μουσικής όρχηστρατι-

κής μόνο, που παρουσιάζει τόσα νεωτερικιστικά στοι-χεία προσαρμοζόμενα στη φύση του συνθέτη και τό χαρακτήρα του έργου ακόμα.

Αναμφίβολα οι μουσικόφιλοι όπαδοί του μουσικού δράματος με άριες, δικωδίες, μπαλέτα, λαουγγισμούς και κάθε είδος μικρά μουσικά τεχνάσματα για την κα-τάκτηση άκροατή που παριούρεται εύκολα στα έξω-τερικά έπιτόλαια θέλητρα, θα δοκίμασαν ίσως κά-ποια έκπληξη ή και θαρεμό ακόμα, στην παράσταση της Βεατρίκης, γυμνής μετ' επίδειξη και ξένης με τό συνειθισμένα ποικίματα της παράδοσης.

Η μουσική όμως του κ. Μητροπούλου δεν άποτεί-νεται στους πολλούς, ούτε άποκλειστικά στο φιλόμο-σο κόσμο, μα στο στενό κύκλο των λίγων διαλεχτών. πούχουν τη διάνοια άρκετά προχωρημένη, ώστε να νιώσουν την ποίηση σφιχτοδεμένη με τη μουσική σ' ένα ύψτερο άρμονικό σύνολο.

Γιά τη «Βεατρίκη», τό μεγάλο αυτό ψυχικό δράμα, τό μεγάλο και όμως τόσο απλό, χωρίς κανένα θεα-τρισμό, έντελώς εσώτερο, ή μουσική του κ. Μητρόπου-λου διάλεξε μόνο τά στοιχεία που τείνουν στην εξέ-λιξη της δράσης, κα χρησίμεψε σαν ένας άώρατος φακός που άνοιξε στα μάτια του βλέποντος τις πύ-α πόρτες γωνίες της ανθρώπινης ψυχικής τρικυμίας. Σε μιá άδστηρή παρατηρητικότητα ή έμπνεψη φαί-νεται να πηγάζει περισσότερο από τη χλωμάδα μιáς σεληνόφωτης νύχτας, από τό μεθυστικό άρωμα κά-ποιοι θραυνού λουλουδιού, με τη δηλητηριασμένη πνοή μιáς νωστής όμορφιάς, παρά από τό φώς και τη λάμψη μιáς ήλιακής άχτίδας. Ποιάς ξέρει άν ή παρατήρηση δεν είναι σωστή κα βροντά στην αλή-θεια, άν ίσως δέ λογασιαιεί και τό δράμα, του όποιου έδώ ή μουσική έξογκώνει τον αγωνιώδη παλμό ζω-τανεμένον σε μιá πνιγρή άτμόσφαιρα, δράμα ποτι-σμένο με τόση μυστικοπάθεια και τόσο πόνο μιáς θεί-

ως ψυχής που συχωρνά το αμάρτημα της ηρόνης, αδοκίμαστο στη μεγάλη ζωή της.

Καμιά χειρουργική ιερόσυλη επέμβαση δεν έβεβήλωσε το έργο του Μαιτερλικ για τη μετατροπή του σε «λιμπρέττο» με σίχους, άνοητες επανάληψες, συνδυασμούς κι άλλους κομματιασμούς που στρεβλώνουν ολότελα και παραμορφώνουν το δράμα. Τη γραμμή του ώραιου μύθου, ύψωμένη στο απόγειο με την ποιητική δύναμη του συγγραφέα, σεβάστηκε ολοκληρωτικά ο συνθέτης και, συνεπώς στην ατομική καλλιτεχνική του ύποσταση, την παρακολούθησε πιστά, με τη διάψη μόνο να γράφει το μουσικό συμπλήρωμα, με λίγες παραχώρησες της μιάς τέχνης σε κέρδος της άλλης.

Η μεγάλη λυρική απαγγελία, ή ρυθμοποίηση του λόγου, ή κατάργηση των «airs» και κάθε μουσικού στοιχείου ξένου, όπως είπα, προς το έργο το δραματικό, ιδιότητες που χαρακτηρίζουν τη Βεατρίκη του κ. Μητρόπουλου, με κάνουν να την παραλληλίσω, ίσως να ναι κάπως τολημρό με τον Pelléas et Mélisande του Debussy, που είναι γραμμένος στις ίδιες αρχές και παρουσιάζει έτσι στενή συγγένεια μαζί της στην όποια ή επίδρασή του είναι φανερή.

Μ' αυτό δεν πρόκειται να ξεπέσει το ώραιό έργο του κ. Μητρόπουλου, ούτε να παρουσιάσουμε το συνθέτη ως μιμητή ξένων δασκάλων από Έλλειψη δικής του ατομικότητας, αλλά μόνο να τον κατατάξουμε στη σειρά των impressionnistes, από τους όποιους άντλησε τις πιο ποιητικές του εμπνευσες, και στους όποιους, κατά τη γνώμη μου, χωρίς άλλο, ανήκει.

Όσοι γνωρίσανε ένα Βεργλαιν, ένα Μαλλαμέ, όσοι σταθήκανε μπρος σ' ένα Μομετ, σ' ένα Σέζανπε σ' ένα Παρθένη αν θέλετε, όσοι αρκετά εξελιγμένοι δεν έκαμαν μορφασιμούς στον εμπρεσιονισμό ενός Ντεμπυσσύ, θα είτανε σε θέση να παρακολούθησυνε τη φαντασία του Μητρόπουλου από τα πιο άπροσπέλαστα μονοπάτια της, ως τα αισθητικώτερα τοκεία των άγνωστων έντυπώσεων που κλείνει.

Μά, όπως είπαμε, χρειάζεται μια ψυχική εδαισησία, μια αντίληψη με κάποια ροπή στις ώραιες τέχνες, για να νιώσει όλες τις φευγαλέες απόχρωσες της ποίησης που κλείνει ή μουσική του, και της μουσικότητας που διακρίνει την ποίηση του έργου.

Δεν είναι δυστυχώς δυνατό να δοθούν λεπτομέρειες της μουσικής της Βεατρίκης, γιομάτης γοητεία, ούτε ναριθμηθούνε οι σκηνές, τις όποιες ο συνθέτης χειρίστηκε με δύναμη και πρωτοτυπία, τόσες είναι οι ώραιες σελίδες της. Θα είτανε όμως παράλειψη να μη γίνει ιδιαίτερη μνεία για τη δ' πράξη, την πράξη του «θανάτου», το συγκλονιστικό αυτό μέρος του έργου, το κυριώτερο άλλωστε κι από δραματική άποψη, στο όποιο ο συνθέτης έδωσε όλο το ξεχείλισμα της τραγικής όμορφιάς μιάς ψυχικής πάλης. Η έκπληξη των Μοναχών στον κενό θρόνο της Παναγίας, το ξέσπασμα της όρχηστρας σε μια χειμαρρώδη θύελλα ρυθμικής καταγίδας, ή κατάπτωση ύστερα της ταραχής σε ανήσυχη γαλήνη, είναι σελίδες δυνατές και δύσκολο να λησμονηθούνε.

Μ' όλα αυτά δε θέλω να πούμε πως το έργο δεν έχει απέλεις ή αδυναμίες. Είναι τόσες όμως οι όμορ-

φίες του, και τόσο οι καλές έντυπώσες σκεπάζουν τις κακές, που είναι καλύτερο νάφήσουμε κατά μέρος τις τελευταίες, όφειλόμενες και πολύ στην ελαττωματική δυστυχώς έρμηνεία, τόσο παρεξηγημένη σε πολλά.

Είναι λυπηρό να μη μπορέσουν να καταιάδων οι περισσότεροι από τους ήθοποιούς την άποστολή τους, κ' έτσι τότε μουρμούριζαν όταν έπρεπε να μιλήσουν, τότε ψεύδιζαν ή τραυλιζαν, και τότε ψιθύριζαν ακατάληπτες λέξες, πληγώνοντας βαρεία το δράμα.

Η απαγγελία εδώ παίζει μέγιστο ρόλο, είναι το άξονας, ή βάση του έργου, σ' αυτήν απόβλεψε πολύ ο Μητρόπουλος, είναι φανερό, και όμως οι έρμηνευτές δεν τον βοήθησαν καθόλου. Η τελευταία πράξη, αυτό το γαλήνιο σόυσμο, γιομάτο από τόσα ώραια λόγια, άφημένα ελεύθερα στη διάθεση του ήθοποιού, είταν παρεξηγημένη ολόκληρη, από τα πρώτα ως στα τελευταία πρόσωπα, κ' έδωσε την έντύπωση μιάς λύσης τραυλιγμένης άδικιολόγητα σε μονότονη πολυλογία.

Έτσι, από παρερμηνεία των καλλιτεχνών, από την ελαττωματική τους άρθρωση, από κακοπροφορά μερικών, από μη εύσυνείδητη μελέτη της χορωδίας, από παρεξήγηση του ρόλου άκόμη της Βεατρίκης στην γ' πράξη, από στέρηση φωνητικών μέσων σε πολλούς, από φτώχεια της όρχηστρας, παρουσιάστηκαν χασμωδίες και κενά μεγάλα, με κακή επίδραση στη συνολική άρμονία του έργου.

Πρέπει να σημειώσουμε την ιδιαίτερη προσοχή της κ. Παξίνου στην ύπόδοση της Βεατρίκης και τις ευτυχισμένες στιγμές της στο τραγούδι της, ιδιαίτερα όταν κατεβαίνει ως Παναγία από το θρόνο, για να πάρει τη θέση της άμρωτης. — Ο κ. Τριανταφύλλου άνάλαβε την άπόδοση του πρίγκηπα Μτελιντόρ, και μπορούμε να πούμε πως βοήκη την ευκαιρία να δείξει όχι μόνο τα φωνητικά του χαρίσματα, αλλά και της σκηνής και της απαγγελίας, τόσο καθαρός. — Η κ. Τριανταφύλλου με χάρη κ' εύγενική αφέλεια έρμήνευσε την άγνότητα της άφώας παιδούλας στην α' πράξη. — Επιβλητικό το μέταλλο του κ. Κορονάκη άκούστηκε, καθώς πάντα, εύπρόσδεχτο στο μέρος του παπα.

Ένας ειλικρινής χαιρετισμός όφείλεται στον κ. Μαρσίλ που με πατρική στοργή άνάλαβε τη διεύθυνση της όρχηστρας και κατώρθωσε να φέρει σε ζήλευτό πέρας την άχάριστη άποστολή, ώστε να παρουσιάσει επ'όρουση την περιορισμένη κάπως όρχήστρα. Αναγνωρίστηκαν οι κάποι της Έγουμένης και των Μοναχών, που νίκησαν τόσες δυσκολίες από σημαντικό μέρος που έχουν στο έργο.

Μια σχετική έξομάλυνση στις μεγάλες άνισότητες που παρατηρήθηκαν μεταξύ των διαφόρων έρμηνευτών, ώστε να παρουσιαστεί άρμονικώτερη εννοχή του έργου, μια μελέτη σοβαρή της χορωδίας, έντονη της κάποτε στα θανάσια μέρη της, μια όσταση στους ήθοποιούς να μιλήν καθαρώτερα, δυνατότερα και στρεμένοι περισσότερο στο κοινό, θάναδείξουν το έργο άρτιώτερο μ' όλες τις όμορφίες του, σκεπαιμένες και θαμένες ολοκληρωτικά ως τώρα.

Γ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Μιά καινούργια μετάφραση τραγουδιών του Χάινε στην 'Αγγλία. — Η Revue Contemporaine για τους συγκαρινούς Έλληνες ποιητές. — Μερικά από μία μελέτη του Ερ. Ραινώ για τους συμβολιστές.

— Πολύ λίγοι ποιητές είχαν κ' έχουν την τύχη να μεταφράζονται τόσο πολύ σε ξένες γλώσσες, όσο ο Φερδίνανδ Χάινε και λίγοι την άνευχη να δικαιούνται τόσο πολύ από τους μεταφραστές τους, όσο αυτός. Έχουμε κι άλλη φορά γράψει σε τούτην ἔδω τῆ στήλη, τῆ γνώμη μας και τοὺς δισταγμούς μας για τὸ ἀχαριστο ἔργο ἔκεινου πού γράφει να δώσει τὸ λυρισμὸ ἑνὸς ποιητῆ με ἄλλα λόγια μίς ἄλλης γλώσσας, και πρὸ πάντων ἑνὸς φίνου κι ἀριστουργηματικοῦ λυρισμοῦ σάν τοῦ Χάινε. Αὐτῆ μας τῆ γνώμη ἔρχεται νὰ μίς τὴν ἐπιβεβαιώσει ἕνα περιοδικὸ με τὸ κῆρος τοῦ ἀγγλικοῦ «The Athenaeum» πού γράφει τ' ἀκόλουθα ἀπὸ ἀφορμὴ μίς νέας ἀγγλικῆς μετάφρασης ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ γερμανοῦ ποιητῆ, καινομένην ἀπὸ τὸν Φίλιπ Οὐέμ :

«Αὐτῆ ἡ μετάφραση ἑνὸς ποιητῆ, πού ὁ λυρισμὸς του εἶναι ἀκόμα πὸ ἀμετάφραστος και ἀπὸ τοῦ Γκαίτε εἶναι σὲ μερικά πράματα μιά τόσο ἀξίεπαινη ἐργασία, πού διστάζουμε νὰ δεχτοῦμε πὸς ἡ μόνη τῆς δικαιολογία, ἡ ἡ ἑλληνικὴ δικαιολογίας τῆς, εἶναι ἡ προσωπικὴ εὐχαρίστηση πού ἔδωσε τὸ δούλεμά τῆς σὸ μεταφραστῆ. Ὅμως ὁ κ. Οὐέμ, ὅπως γενικὰ κ' οἱ προγενέστεροί του, ἔπεσε σὸ λάθος νὰ νομίζει πὸς ὁ ρυθμὸς και τὸ κανονικὸ μέτρο εἶναι οὐσιαστικὰ στοιχεῖα για τὴ λυρικὴ ποίηση, και μάλιστα για τὴ μετάφραση τῆς· τὰποτέλεσμα εἶναι νὰ παραγεμίζει τοὺς στίχους του μ' ὄ,η δὴ μποροῦσε κανεὶς νὰ ὀνομάσει παιδικιστρὲς φρασολογίες...»

Τὸ συμπέρασμα εἶναι πὸς κι ἄλλη μιά ἀποτυχία σημειώθηκε ἀκόμα στ' ὄνομα τοῦ Χάινε στήν 'Αγγλία, μ' ὄλο πὸς ἡ ἀγγλικὴ, σὰ γερμανικὴ γλώσσα πού εἶναι, παρουσιάζει πολὺ πὸς λίγες δυσκολίες για τὴ μετάφραση ἀπὸ τὰ Γερμανικά, παρότι οἱ λατινικὲς γλώσσες ἡ τὰ ἑλληνικά. Κ' ἡ δυσκολία εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη μας, ἀκόμα μεγαλύτερη ἀπὸ ὄ,η φρονεῖ τὸ ἀγγλικὸ περιοδικὸ· γιατί ἔχουμε τὴν ἰδέα πὸς τὸντις ὁ ρυθμὸς και τὰ μέτρα τοῦ Χάινε — μεγάλου ἀριστοτέχνη τοῦ στίχου — εἶναιστοιχεῖα ἀναπόσπαστα ἀπὸ τὸ λυρισμὸ του. Καὶ τὸ δικὸ μας συμπέρασμα εἶναι πὸς ἕπάρχουν μερικά πράματα πού μόνο στή μορφή ὄλου γεννήθηκαν μπορεῖ κανένας νὰ τὰ γευτεῖ.

— Ἡ «Revue Contemporaine» ἔξακολουθεῖ νὰ δημοσιεύει σύντομα κριτικὰ και βιογραφικὰ σημειώματα τοῦ Λουδοβίκου Νεμό για τοὺς συγκαρινούς Έλληνες ποιητές. Ἔτσι, σὸ τεῦχος τοῦ περασμένου Μάρτη, σημειώνει μερικά βιογραφικὰ για τὸν ποιητῆ Ἄγγελου Σημηριώτη, καθὼς και μερικά μεταφράσματα ἀπὸ τὰ ποιήματά του. Στὸ τελευταῖο πάλι τεῦχος τοῦ Ἀπρίλη, δημοσιεύεται ἕνα κριτικὸ του σημειώμα για τὸν ποιητῆ Γ. Δροσίνη, ἀκολουθημένο ἀπὸ ὄχιτὸ μεταφρασμένα ποιήματα ἀπὸ τὰ «Φοτερά σκιοτῖδισ».

— Στὸ ἴδιο τεῦχος τοῦ Ἀπρίλη δημοσιεύεται ἡ συνέχεια τῆς ἀραίας μελέτης τοῦ Ἐρνέστου Ραινώ,

για τὴ γενεαλογίαν συμβολιστῶν, ἀπὸ τὴν ὁποία παίρνουμε τὰ παρακάτω ἀξιόλογα :

«... Ὅμως ἀγκαῖ οἱ συμβολιστὲς ἔμεναν πάντοτε φανατικοὶ ἀτομιστὲς και διαιρεμένοι σὸς ζήτημα τῶν ἐκφραστικῶν μέσων, ὄλοι τους ἦταν ἐνωμένοι ἀπὸ μίαι κοινὴ και σταθερὴ ἰδέα, ἕνα κοινὸ κι ἀμετάβλητο αἴσθημα : τὸ μῖσος για τὴν ἐμπορικὴ λογοτεχνία, τὴ λατρεία για τὴν ἀγνή ποίηση, και τὸν ἀκοιμιστο πόθο νὰ τῆς ἀφοσιωτοῦν.

«Ὅλες οἱ ἐποχὲς ἔχουνε τοὺς ἀριεπιστὲς τους, και πάντων ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση κ' ὕστερα, ὅπου με τὸ γκρέμισμα τῶν κοινωνικῶν φραχτῶν οἱ πόθοι τῶν ἀνθρώπων πέταξαν κίττε χαλινὸ. Οἱ συμβολιστὲς εἶχανε βαθειὰ περιφρόνηση για τὰ μέσα και τοὺς τρόπους πού συνηθίζοντουσαν ἰσάμε τότε για τὴν ἐπιτυχία κ' ἐπιγράτηση στήν κοινωνία.

«Ἐμοιαζε πὸς ἐνωθαι εὐχαρίστηση πολεμῶντας νὰ νικήσουν μοναχοὶ τους και νὰ ἐπιβληθοῦν, ἕναντι τοὺς ἀνέμους και τῆς πλημμύρας, με μόνη τῆ δύναμη τῆς μεγαλοφῶνίας τους. Δὲ φρόντιζαν νὰ ὑπευθοῦν ; οὔτε με τὴν κολακεία, ὅπως οἱ ποιητὲς τῆς παλιῆς ἐποχῆς, πού πολλὲς φορές τοὺς ἦταν ἀρκετὴ μιά κατάλληλη κ' ἐπικαιρὴ ἀφιέρωση, για νὰ τοὺς ἀνοίχαι ἡ πόρτα πρὸς τὴν ὑπόληψη και τὴν ἐπιτυχία : οὔτε με τὴν κατεγοραῖα και κτηνηρία, ὅπως ὁ Ζυλιέν Σορέλ : οὔτε με τῆς γυναικες, ὅπως ὁ Λουσιέν ντε Ρυμαμπρέ. Ὅσοτὸσο τὰ γνώριζαν τὰ φιλόδοξα ὄνειρα και κείνον τὸν ἀγχο πόθο τοῦ Ραστινιά, πού τὸν ἔκανε νὰ εἰπεῖ, κοιτῶντας κ' Παρίσι ἀπὸ πάνω ἀπὸ κάποιο ψῆλωμα με τὴ γροθιά τεταμένη σ' ἕνα εἶδος ἥρωικὰ προκλητικὴ στάση : «Καὶ τώρα οἱ δύο μας!» Ὅμως καταφρονῶνε τὴν κτηνηρία του και τὰ στρατηγήματά του. Εἶναι καλύτεροι ἀπὸ τὸν Ζοζέφ Ντελόρη. Ἄν ὀργίζονται, καινὰ φορά, πὸς τριγυρίζουν, ὅπως ἔκεινος, φτωχοὶ, ἀγνωστοί, μέσα στῆς πλούσιες συνοικίες και τὴν εὐθυμὴ πολιτεία, δὲν ἔχουν ὅμως τὴ χολή του, οὔτε τὸ μῖσος του, οὔτε κείνον τὸν ταπεινὸ φτόνο πού τὸν κάνει νὰ βλέπει τῆς ἐπιτυχίες τῶν ἄλλων σάν κατιτὶ πού τοῦ κλέβουνε ἀπὸ τὴ δικὴ του τὴ μοῖρα. Ταργουνδῶνε μες στὴ μόνωση τους, σὺ νὰ πιστεύουνε πὸς ὄλη ἡ πλάση εἶναι κρημασμένη στὰ χεῖλια τους· και πρέπει νὰ τοὺς ἀποδώσουμε δικαιοσύνη, και νὰ ὀμολογήσουμε πὸς ἂν ἀγαπούσαν τὰ χειροκροτήματα, τὰ γύρεψαν πάντα με περηφάνια, δίχως ταπεινὲς κολακείες και δίχως μικροπρέπειες. Οἱ καλύτεροι ἀπ' αὐτοὺς μένονν παραδείγματα για τὴν φιλολογικὴ τους ἀριεμοκέρδεια και χρησιμότητα...

«... Ἡ μετριοφροσῆνη σὸς ἀληθινούς ποιητὲς συντροφεύεται με ἕνα δίκαιο ἐγασμὸ. Ἐέρουν τὴν ἀξία τους, ὄμως ἔέρουν ἐπίσης πὸς μονάχα οἱ κατῶτερες ψυχὲς εἶναι ἀξίες για κωμώματα μικροθεατρικῶν, ραδιοργῆες και μπλόφες. Ἡ φυσικὴ τους περηφάνεια δὲ δέχεται τοὺς συμβιβασμούς και τὰ ζητηνέματα. Πὸς θάτανε δυνατὸ νὰ ὑποφέρουν, δίχως νὰ κοκκινήσουν, τὴν δυσφορία, τὴν ἀρνηση, τὴν περιφρονητικὴ ἀπόρριψη ; Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὅπως δὲ σκῦβουν τὸ κεφάλι μπουστὰ στῆς ψεύτικες δόξες, εἶσι δὲν παίρνουν τῆς γνώμες ἀπὸ τὴ μόδα. Θεωροῦνε κρῆος τους νὰ προσφέρουν τὴ λατρεία τους στήν παραγνωρισμένη μεγαλοφῶνία. Ζητωγοραυγάζουν ἕνα Βιλμὲ, ἕνα Μαλλαρῆ, ἕνα Βερλαῖν, πού δὲν ἔχουνε καινὰ ἐπιρροή και δύναμη. Εἶναι φανερό πὸς δὲν τὸ κάνουν οὔτε ἀπὸ ὀπλολογισμὸ οὔτε για καινεὸς εἶδους

κέρδος. Περιούνη μ' αδιαφορία μπρός στο πάροιστεία και τις επίσημες άμοιβές, και καταφρονούν τη μισορία που παίρνει επιδόματα. Αν έχτιούνη κανένα από τους ανθρώπους που έχουν αξιώματα, περιορίζονται να τους προσφέρουν το σεβασμό τους από μακριά, ή αν ξεπέσουν καιιά φορά στα σαλόνια τους, αλοτά-νονται πώς θρῖσκονται έξω από τὰ νερά τους, άνάμε-σο στους ανθρώπους του κόσμου. Μήν ξέροντας να μεταχειρίζονται το ψέμα, παρουσιάζονται μονάχα σαν άδέξιοι.



ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ



κ. **Μ. Γ. Καρ.** Θα δημοσιευτεί το πατρογονικό.—κ. **Γ. Ελ.** Εύχαριστούμε πολύ. Θα δημοσιευτεί το «ρολόι».—κ. **Γ. Γ. Ζουλ.** Δεν είδαμε τέτοιο πράγμα. Άπάνω σε τί μας γυρεύεις τη γνώμη μας; Αντιούμιστε, γιατί έμεις άπαντού-με πάντοτε, και τη γνώμη μας ευχαρίστως τη λέμε, όταν μας ζητηθεί. Να γάθησε άρα γε: "Αν δε σου κάνει κόπο στείλε μας πάλλ.—κ. **Φλκ.** Είναι ή άμερόληπτη γνώμη μας. Το ίδιο σου λέμε και για άλλα τρία. Χρειάζεσαι γάποιαν άσκηση στο στίχο και στο χωρισμό της γλώσσας. Ά. γ. ο στίχος "Εμεινες έρημη σε τοῖτονε τον κόσμο" δεν έχει μέ-τρο, όπως κι' ό ίσος και όος του "Πόθου" κι' άλλοι. "Επει-τα εκείνο το τ ο ό τ ο ν ε στέν παραπάνω στίχο το α ο τ ή-νης που ομίρει με το να μείνει, είναι σα λέξες φου-σκομένες μ' άέρα για να γίνουν μεγαλύτερες. Κε' άκόμα να λέει κανένας πως σαν πεθάνει δι πάει τρεχάλα στην κοινή πατριδα έρχεται λίγο σα χωρατό' νήλεγε κάνε πως δι πάει με τὰ τέσσερα ή τοῖς τέσσερις.—κ. **Χρ. Μ. Ζ.** Φρόντισε να μάθεις τὰ μέτρα ή γράψε πεζά.—κ. **Γ. Δ. Κ.** Ζογγ. Εύχαριστούμε για την άγάπη σου. Οι στίχοι σου έχουν αυτό που σου είπαμε πάντοτε: φαίνεται ο ζογράφος, μα λείπει ο μουσικός π. ζ. Μιάς ιδανικής άγάπης φαν-ταστική καλλιτεία, για να μεθόσεις μ' αδιά να ξεφαντώ-

σω απόψε» δεν είναι στίχοι κτλ. κτλ.—κ. **Κ. Χασι.** Παρα-καλούμε να γράφεις καθαρότερα. Δεν είναι δυνατό να δια-βάζουμε τόσα που μας στέλνονται, έτσι γραμμένα. "Επει-τα πολεμώντας να ανακαλύψουμε τί γράφεις, γάνουμε την έννοια.—κ. **Α. Π.** Τα μέτρα σου δεν είναι παντού ουστά. Όμως και το νόημα πολύ άσπαστό. Το «ή καταδίκη του» δεν είναι κακό· λίγο φρόντισμα θέλει στη γλώσσα. Όμως το δ μεγαλύτερο ψεγάδι είναι πως δε μας δίνεις την εικόνα που βρίζεσαι. "Ενας που δεν ξέρει τον τοπο όπου τί γράφεις: δεν καταλαβαίνει το φρούριο και το βράχο και την εξέδρα, έτσι καθώς παρουσιάζονται ξάφνου.—κ. **Κώστα Στούργα.** "Η έταιρία "Τύπος" σου ζήτησε τη συντρομή του 1920 κι όχι του 1919 και σου στέλνει ταχτικώτατα τὰ φύλλα στη διεύθυνση που της έχεις δώσει στη Ζαγορά δηλ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

LA REVUE CRITIQUE (10 Μαΐου). **Μοργίς Μπαρ-ρές:** "Ο Σάουλ Πεγγύ.—"Αλμπέρ Τιμπωντέ: "Ενα βιβλίο για το Βιργίλιο.—"Ζάν Λουκάς Ντυμπρετόν: "Η Σεγοβία.—"Αντριέν Μετυνάρ: Ποιήματα κτλ. κτλ.

MERCURE DE FRANCE (15 Μαΐου). **Ζοζέ Γκλό-Γκεράν:** "Υστερ' από τον πόλεμο.—"Λουίζα Φώρ-Φαβιέ: Νταντά, διήγημα.—"Ζάν Μιλιά: "Η παράδοση έπαση του Αββή του Σουαζί κτλ. κτλ.

ΣΤΟ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟ

ΤΟΥ ΑΝΤ. ΔΑΜΙΑΝΟΥ

• • • 12 — ΔΡΙΣΤΡΕΙΛΟΥ — 12 • • •

ΑΦΘΟΝΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΦΤΗΝΕΙΑ

"Όποιος μπει μιά φορά μέσα ΣΚΛΑΒΩΝΕΤΑΙ

Ο ΙΣΤ' ΤΟΜΟΣ (1919) ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ,,

— ΧΑΡΤΟΔΕΤΟΣ. - ΣΕΛΙΔΕΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΔΙΣΤΗΛΕΣ 868 —

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ-ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ-ΔΡΑΜΑΤΑ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ-ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ♦♦♦♦♦♦♦♦
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ ♦♦♦♦
Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ♦♦
ΣΩΣΤΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ♦♦

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ

ΔΡΧ. ΤΡΙΑΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ
ΤΡΙΑΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ "ΤΥΠΟΣ,, ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑΙ